

Додаток 1
Затверджено:
Директор ДНЗ № 17
№ 15 від 21.09.2020
_____ Т.І.Рахмістр

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ ВИПАДКІВ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ) в ДНЗ № 17 «Червона шапочка»

1. Загальні положення

1.1. Булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

1.2. Типовими ознаками булінгу (цькування) є:
систематичність (повторюваність) діяння;
наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

1. Повноваження директора ДНЗ № 17 «Червона шапочка» та уповноважених ним осіб щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню)

2.1. Директор комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад (дитячий садок) № 17 «Червона шапочка» Кам'янської міської ради:

- здійснює контроль за виконанням плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти;
- розглядає скарги про відмову у реагуванні на випадки булінгу (цькування) за заявами здобувачів освіти, їхніх батьків, законних представників, інших осіб та приймає рішення за результатами розгляду таких скарг;
- забезпечує створення у закладі освіти безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та булінгу (цькування) з урахуванням пропозицій територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, головного органу у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та

реалізує державну правову політику, служб у справах дітей та центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді розробляє, затверджує та оприлюднює план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти;

- розглядає заяви про випадки булінгу (цькування) здобувачів освіти, їхніх батьків, законних представників, інших осіб та видає рішення про проведення розслідування;

- скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) для прийняття рішення за результатами проведеного розслідування та вживає відповідних заходів реагування;

- повідомляє уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України та службі у справах дітей про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти.

2.2. Практичний психолог та вихователь-методист забезпечує:

реалізацію просвітницького напрямку всіх учасників освітнього процесу шляхом організації тематичних заходів, бесід, консультацій з метою формування навичок толерантної та ненасильницької поведінки, спілкування та взаємодії;

прозорість та інформаційну відкритість шляхом формування та оприлюднення на веб-сайті ДНЗ № 17 «Червона шапочка» розміщення в інформаційних куточках для батьків здобувачів освіти інформацію та нормативно-правові акти з питань щодо протидії булінгу:

- план заходів, спрямований на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти;
- порядок подання та розгляду (із дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти;
- порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в закладі освіти та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування);
- правила поведінки здобувача освіти з закладі освіти.

2.3. Педагогічні працівники ДНЗ № 17 «Червона шапочка»:

забезпечують здобувачам освіти захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю;

повідомляють керівника закладу про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб;

сприяють керівництву закладу освіти у проведенні розслідування щодо випадків булінгу (цькування);

виконують рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) в закладі освіти

Діяльність Комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) в ДНЗ № 17 «Червона шапочка»

1. Комісія з розгляду випадків булінгу (цькування) ДНЗ № 17 «Червона шапочка» (далі – Комісія) створюється наказом директора закладу та скликається для прийняття рішення за результатами розслідування про факти булінгу (цькування).
2. У своїй діяльності Комісія керується Кодексом України про адміністративні правопорушення, Законом України «Про освіту», Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», цим Положенням та іншими нормативно-правовими актами з питань щодо протидії булінгу (цькуванню).
3. До складу Комісії можуть входити керівник закладу, педагогічні працівники, (у тому числі практичний психолог), батьки постраждалого та булера та інші зацікавлені особи.
4. Комісія діє відповідно до Порядку подання та розгляду (із дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування) в закладі, Порядку реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в закладі та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування).
5. Засідання Комісії скликається директором ДНЗ для розгляду та неупередженого з'ясування обставин випадків булінгу (цькування) в закладі відповідно до заяв, що надійшли.
6. У разі, якщо Комісія не кваліфікує випадок як булінг (цькування), а постраждалий не згодний з цим, то він може одразу звернутись до органів Національної поліції України із заявою, про що керівник закладу освіти має повідомити постраждалого.
7. Рішення Комісії реєструються в окремому журналі, зберігаються в паперовому вигляді з оригіналами підписів всіх членів Комісії.
8. Потерпілий чи його/її представник також можуть звертатися відразу до уповноважених підрозділів органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та Служб у справах дітей із повідомленням про випадки булінгу (цькування)

Порядок подання та розгляду (із дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти

- Учасники освітнього процесу подають заяву керівнику закладу освіти про випадки булінгу по відношенню до дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу.

- Керівник закладу освіти розглядає заяву в день її подання та видає рішення про проведення розслідування.
- Проводиться повне та неупереджене розслідування щодо випадків булінгу (цькування) із залученням осіб, від яких отримали інформацію.
- Керівник закладу освіти для прийняття рішення за результатами розслідування створює наказом комісію з розгляду випадків булінгу (цькування) та скликає засідання для прийняття рішення за результатами розслідування та виконання відповідних заходів реагування.
- Рішення Комісії реєструється в окремому журналі, зберігається в паперовому вигляді з оригіналами підписів всіх членів Комісії.

Потерпілий чи його/її представник також можуть звернутися відразу до уповноважених підрозділів органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та Служби у справах дітей.

Порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в закладі освіти та відповідальність осіб, причетних до булінку (цькування)

- У разі підтвердження факту вчинення булінгу (цькування), за результатами розслідування та висновків Комісії повідомляються уповноважені підрозділи органів Національної поліції України та служби у справах дітей про випадки булінгу (цькування) в дошкільному закладі.
- Надаються соціальні та психолого-педагогічні послуги здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу.
- Керівник дошкільного закладу або уповноважені ним особи відповідно чинного законодавства та в межах повноважень здійснюють контроль за виконанням плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькування) в ДНЗ № 17 «Червона шапочка»

Права та обов'язки учасників освітнього процесу

1. Здобувачі освіти:

1.1. мають право на:

повагу людської гідності;

захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти;

отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг як особа, яка постраждала від булінгу (цькування), стала його свідком або вчинила булінг (цькування).

1.2. зобов'язані:

поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм; відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля.

2. Працівники, які залучаються до освітнього процесу:

2.1. мають право на:

захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю.

2.2. зобов'язані:

повідомляти директора закладу про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого вони були особисто або інформацію про які отримали від інших осіб, вживати невідкладних заходів для припинення булінгу (цькування).

3. Батьки здобувачів освіти:

3.1. мають право:

отримувати інформацію про діяльність ДНЗ № 17 «Червона шапочка», у тому числі – щодо надання соціальних та психолого-педагогічних послуг особам, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування), про результати навчання своїх дітей (дітей, законними представниками яких вони є) і результати оцінювання якості освіти у закладі освіти та його освітньої діяльності;

подавати директору ДНЗ заяву про випадки булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу;

вимагати повного та неупередженого розслідування випадків булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу.

3.2. зобов'язані:

виховувати у дітей повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини, законів та етичних норм, відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля;

поважати гідність, права, свободи і законні інтереси дитини та інших учасників освітнього процесу;

дбати про фізичне і психічне здоров'я дитини, сприяти розвитку її здібностей, формувати навички здорового способу життя;

формувати у дитини культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами, представниками різних політичних і релігійних поглядів та культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;

настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;

сприяти керівнику у проведенні розслідування щодо випадків булінгу (цькування);

виконувати рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) в закладі освіти.

4. Прикінцеві положення

4.1. Положення про порядок розгляду випадків булінгу (цькування) в ДНЗ № 17 «Червона шапочка» (далі – Положення) затверджується наказом директора.

4.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться за рішенням педагогічної ради ДНЗ № 17 «Червона шапочка» та відповідно до наказу директора

ПРАВИЛА ДЛЯ БАТЬКІВ АБО ОСІБ, ЯКІ ЇХ ЗАМІНЮЮТЬ

(нормативні документи, які регламентують правила: Закон України «Про освіту», Закон України «Про загальну середню освіту», Закон України «Про дошкільну освіту», Закон України «Про охорону дитинства», Конвенція ООН «Про права дитини», статті 11 Закону України «Про запобігання і протидію домашньому насильству», Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання і протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статті, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 року № 658, Порядку розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення, затвердженого спільним наказом Міністерства соціальної політики України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України від 19.08.2014 № 564/836/945/577, Методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників з іншими органами та службами, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 02.10.2018 № 1047, листа Міністерства освіти і науки України від 29.12.2018 № 1/9-790 «Щодо організації роботи у закладах освіти з питань запобігання і протидії домашньому насильству та булінгу» та з метою попередження булінгу (цькування), сприяння реалізації прав осіб, постраждалих від булінгу, та ефективного реагування на факти насильства в закладі освіти, «Концепція громадянського виховання», Листи МО «Про

організацію роботи дошкільних навчальних закладів» у поточному навчальному році, «Про організацію фізкультурно-оздоровчої роботи», Інструкція «Про ділову документацію», Положення «Про порядок здійснення інноваційної діяльності», Положення «Про затвердження Національної програми патріотичного виховання населення, формування здорового способу життя, розвитку духовності та зміцнення моральних засад суспільства», Положення про батьківські комітети, Концепція екологічної освіти в Україні, Положення про електронну реєстрацію до ЗДО, Закон України «Про фізичну культуру і спорт»).

Заклад дошкільної освіти – це державна установа, яка забезпечує догляд, оздоровлення, розвиток, виховання та навчання дітей дошкільного віку. Спільно із сім'єю, дитячий садок приймає участь у вихованні малюка.

Педагоги закладу закладають всі самі найголовніші, найцінніші риси характеру майбутньої особистості. Знання, уміння, навички набуті в цьому віці залишаються на все життя. В дитячому садку дитина набуває перший соціальний досвід: навчається спілкуватися із ровесниками та дорослими людьми, які не є його ріднею.

Особливо важливо, що саме в цьому віці закладаються самооцінка та відчуття себе особистістю. Тому так важливо батькам, виконувати рекомендації педагогів та дотримуватися правил, прийнятих в закладі дошкільної освіти.

Своєчасний прихід в дитячий садок – необхідна умова правильної організації освітнього процесу. Забирати малюка повинні дорослі члени родини. Батьки, або особи, що за їх дорученням приводять дитину в дошкільний заклад, мають передати дитину вихователю. Неприпустимо відправляти дитину в дошкільний заклад саму, без супроводу дорослого. Увечері вихователь зобов'язаний передати дитину батькам або іншій особі, що прийшла за їх дорученням.

Вихователь не має права віддавати дітей з дошкільного закладу НЕПОВНОЛІТНІМ ДІТЯМ, БАТЬКАМ АБО ІНШИМ ОСОБАМ, а також особам У НЕТВЕРЕЗОМУ СТАНІ.

Оскільки відповідно до чинних нормативно — правових актів батьки мають право залучати до виховання дитини інших осіб, то за потреби інші особи можуть забирати дитину з дошкільного закладу. У цьому випадку батьки мають написати ім'я директора відповідну заяву з переліком осіб, яким довірено забирати дитину з закладу дошкільної освіти. На підставі цієї заяви керівник дошкільного закладу дає згоду на те, щоб, окрім батьків, дитину з ЗДО забирали інші особи.

Чи мають право неповнолітні особи забирати своїх братів і сестер з закладу дошкільної освіти?

Відповідно до статті 150 Сімейного кодексу України від 10 січня 2002 р. №2947- III (із змінами, далі — (сімейний кодекс) батьки зобов'язані піклуватися про здоров'я дитини, її фізичний, духовний та моральний розвиток.

Частиною 6 статті 12 Закону України «Про охорону дитинства» від 26 квітня 2001 р. № 2402-III (із змінами, далі — Закон № 2402) встановлено, що батьки або особи, які їх замінюють, несуть відповідальність за порушення прав і обмеження законних інтересів дитини на охорону здоров'я, фізичний і духовний розвиток, навчання, невиконання та ухилення від виконання батьківських обов'язків відповідно до Закону № 2402.

У частині 3 статті 8 Закону України «Про дошкільну освіту» від 11 липня 2001 р. № 2628- III (із змінами, далі — Закон № 2628) зазначено, що батьки або особи, які їх замінюють, несуть відповідальність перед суспільством і державою за розвиток, виховання і навчання дітей, а також збереження їх життя, здоров'я, людської гідності.

Згідно з частиною 2 статті II Закону № 2628, дошкільний навчальний заклад створює безпечні та нешкідливі умови розвитку, виховання та навчання дітей, режим роботи, умови для фізичного розвитку та зміцнення здоров'я відповідно до санітарно-гігієнічних вимог та забезпечує їх дотримання.

Тобто, вищезазначені норми встановлюють відповідальність батьків або осіб, які їх замінюють, та закладу дошкільної освіти за розвиток, навчання та виховання дітей, збереження їх життя та здоров'я тощо. Крім того, слід зазначити, що відповідно до частини I статті 6 Сімейного кодексу, правовий статус дитини має особа до досягнення нею повноліття.

Частина 2 статті 6 Сімейного кодексу визначає, що малолітньою вважається дитина до досягнення нею чотирнадцяти років. Неповнолітньою вважається дитина у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років.

Відповідно до статті 32 Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 р. № 435-IV (із змінами, далі — Цивільний кодекс) фізичні особи у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років мають неповну цивільну дієздатність. Умови набуття та надання повної цивільної дієздатності визначаються статтями 34 та 35 Цивільного кодексу.

Забирати з закладу дошкільної освіти своїх братів та/або сестер має право лише особа, яка досягла повноліття (18 років).